

Energi och Politik
Emma Johansson, 08-677 25 05
emma.johansson@energiforetagen.se

Till ju.remissvar@regeringskansliet.se och med
kopia till ju.L4@regeringskansliet.se.
Diarienummer Ju2025/00915

Remissvar Säkerhetsskyddslagen – ytterligare kompletteringar SOU 2025:42

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 500 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Sammanfattning

Energiföretagen Sverige välkomnar möjligheten att lämna synpunkter på betänkandet SOU 2025:42 – Förbättrade möjligheter att skydda Sveriges säkerhet. Vi tillstryker delar av förslagen på ändringar och ser positivt på utvecklingen av säkerhetsskyddslagen (2018:585) genom utökade kontroller för att bättre hantera nya hotbilder. Vi ser även att utredningens förslag bidrar till att säkerhetsskyddsåtgärder blir tydligare i avtal, samt förstärker kopplingen mellan inköp, upphandling och säkerhetsskyddsorganisationen. Samtidigt vill vi uppmärksamma vikten av tydlighet, proportionalitet och rättssäkerhet vid tillämpningen, särskilt gällande en ökad risk för förlängd tidsåtgången för registerkontroller som kan hindra rekryteringar och konkurrenskraften. Dessutom innebär de nya kraven en potentiell ökning av såväl administrativa som ekonomiska belastningar för berörda verksamheter. Mot denna bakgrund vill vi understryka vikten av tydliga riktlinjer för statliga åtgärder samt behovet av att utvärdera ett ersättningssystem.

Se detaljerade synpunkter nedan. Våra synpunkter om ansvar för säkerhetsprövning baseras även på tidigare remissvar gällande betänkandet säkerhetsprövningar – nya regler (SOU 2024:88) där vi betonade behovet av tydliga bedömningskriterier för säkerhetsprövningsbeslut.

Synpunkter

3 kap. Säkerhetsprövning

Ansvar för säkerhetsprövningen

4 e §

Energiföretagen Sverige tillstryker förslaget att *utan dröjsmål underrätta Säkerhetspolisen om resultatet av säkerhetsprövningen och de omständigheter som har legat till grund för bedömningen.*

Förslaget om anmälningsskyldighet vid nekad säkerhetsprövning finner vi innebära en utökad informationsdelning, där varje verksamhet som genomför säkerhetsprövning av enskilda får ökad möjlighet att ta del av information från tidigare nekade säkerhetsprövningar för samma individ. Denna förändring anser vi vara positiv då det förekommer situationer där personer som nekats en tjänst systematiskt söker liknande befattningar hos andra verksamheter.

Det är dock fortfarande oklart vilka bedömningskriterier och kontrollorsaker som vidimeras och som ska ligga till grund för säkerhetsprövningsbeslutet. Detta bör förtydligas för att skapa proportionalitet och rättssäkerhet både verksamheterna och för den säkerhetsprövade.

Energiföretagen Sverige konstaterar att det saknas ett förslag om anmälningsskyldighet för personer som inte placeras i säkerhetsklass, utan enbart genomgår säkerhetsprövning. Det finns fortsatt en skillnad i säkerhetsnivå mellan dem som klassificeras i säkerhetsklass och den större gruppen personer inom säkerhetskänslig verksamhet som endast genomgår säkerhetsprövning utan registerkontroll. Mot bakgrund av detta föreslås att även personer som endast genomgår säkerhetsprövning ska omfattas av rapporteringsskyldighet.

Vi föreslår vidare att även lämplighetsprövning av leverantörer bör inkluderas i kommande arbeten i säkerhetsskyddslagen.

4 kap. Säkerhetsskyddsavtal och anmälningsskyldighet

Energiföretagen Sverige tillstyrker delar av förslaget. Organisationen anser att anmälningsskyldigheten bör kombineras med en rätt till rådgivning från tillsynsmyndigheten, i syfte att minska risken för felaktiga bedömningar och eventuella sanktionsåtgärder. Statliga ingripanden i avtalsförhållanden bör grundas på tydligt fastställda riktlinjer. Det är också viktigt att beakta verksamheter som omfattas av internationella avtal vid utformningen av dessa åtgärder.

Enligt utredningen kan ingripande gälla avtal som ingåtts för en längre period och som bedömdes vara säkra vid avtalets början, men som senare har kommit att omfattas av statlig kontroll eller tillsyn till följd av förändrade omständigheter.

Energiföretagen Sverige anser att säkerhetsskyddsöverenskommelser i avtal bör beaktas från det att verksamheten har anmält att den bedrivs som säkerhetskänslig. Om detta inte tas i beaktande finns risk för betydande kostnadsökningar vid översyn och revidering av befintliga och äldre avtal. En komplexitet som utredaren själva nämner (*se sidan 97*). Det vore därmed snarare fördelaktigt att betona vikten av att avtal kontinuerligt ses över, då risken annars är att den administrativa bördan blir operationell stor.

Tvångsåtgärder vid fara i dröjsmål

Energiföretagen Sverige tillstyrker möjligheten till ingripanden, men framhåller vikten av att införa tydliga definitioner av tillsynsmyndigheternas mandat. Det är vidare av vikt att konsekvenserna av sådana åtgärder inte påverkar verksamheter leveranser av energi.

Ersättningssystem vid ingripanden

Energiföretagen Sverige stödjer delvis förslaget om ersättning till verksamhetsutövare vid statliga ingripanden. Vi vill understryka att ersättningssystemet måste vara transparent, förutsägbart och rättvist.

Förutom direkta ingripanden bör även säkerhetsskyddsrelaterade krav betraktas som grund för ersättning, eftersom de kan innebära betydande ekonomiska, organisatoriska och operativa konsekvenser för de verksamheter som omfattas av säkerhetsskyddslagstiftning.

Ekonomiska konsekvenser av förslagen

Utredningen föreslår varken lagstadgad ersättning eller riktlinjer för kompensationsmodeller. Avsaknaden av tydliga regler för ekonomisk kompensation ser vi potentiellt kan påverka både utbyggnadstakten och investeringsviljan inom samhällets elektrifiering, vilket i förlängningen kan få konsekvenser för Sveriges säkerhet och totalförsvar.

Energiföretag står inför ökade kostnader till följd av krav kopplade till säkerhetsskydd, utan att det finns någon lagstadgad ersättningsmekanism. I stället förväntas företagen bära dessa kostnader inom ramen för sin ordinarie verksamhet, vilket i slutändan innebär att utgifterna läggs på kunderna. För att uppnå ett hållbart och långsiktigt säkerhetsskydd är det inte enbart privata aktörer och slutkunder som bör stå för de ekonomiska konsekvenserna av åtgärder som krävs för Sveriges säkerhet.

Energiföretagen Sverige föreslår därför att regeringen omprövar frågan om ersättning och utreder möjligheten att införa en särskild ersättningsmekanism för ökade kostnader kopplade till säkerhetsskydd för att hindra snedvriden konkurrenskraft.

Avslutning

Energiföretagen Sverige ser fram emot fortsatt dialog kring utvecklingen av säkerhetsskyddslagstiftningen och står till förfogande för ytterligare samråd. Vi välkomnar möjligheten att bidra till en robust och rättssäker reglering som stärker Sveriges säkerhet utan att äventyra verksamhetskritiska funktioner och konkurrenskraft.

Emil Berggren
Gruppchef och ansvarig fjärrvärme
Produktion